

STANDARDUL ESTE PRIMUL INSTRUMENT AL OPERABILITĂȚII

✍ Bogdan OPROIU

Un document, stabilit prin consens și aprobat printr-un organism recunoscut, care asigură, pentru uz comun și repetat, reguli, linii directoare sau caracteristici pentru activități sau rezultatele lor, cu scopul de a se obține gradul optim de ordine într-un anumit context. Aceasta este standardizarea.

Standardele variază ca subiect, volum și caracter și includ mai multe discipline de la toate aspectele tehnice, economice și sociale ale activității umane până la discipline de bază cum ar fi limbajul, matematica, fizica etc. Fără standarde internaționale, un echipament electronic produs în SUA, de exemplu, nu ar funcționa în Europa. În general, standardele nu sunt obligatorii, acestea având o aplicare voluntară. Implementarea este obligatorie în domenii legate de securitatea națională, instalații electrice sau contracte publice. Un fapt interesant, în producerea automobilelor Mercedes, firma germană nu aplică niciun fel de standard internațional, ci doar pe cele proprii, argumentul fiind că acestea sunt mult mai evaluate decât cele internaționale.

Standardele militare stabilesc procedurile, termenii și condițiile comune militare sau tehnice ce trebuie îndeplinite de țările membre ale NATO. Standardizarea are trei componente: operațională, administrativă și tehnică. În Armata României, de primele două se ocupă o structură specializată din cadrul Statului Major General - Biroul de Standardizare și Operativitate - iar standardizarea tehnică este reglementată de Agenția Militară de Standardizare din cadrul Departamentului pentru Armamente.

O istorie veche

Standardizarea, spune comandorul Cătălin Cristea, șeful Agenției Militare de Standardizare (AMS), este la fel de veche ca civilizația în sine și meseria de standardizator este una din cele mai vechi cinci meserii. Primele măsuri de standardizare militară tehnică le-a luat generalul și omul politic roman Gaius Marius, în secolul II î.C., reformând armata Republicii Romane. Trei tipuri de infanterie au fost înlocuite de unul, bazat pe pilum (suliță), gladius (sabie) și lorica (armură), cască și scut rectangular. Și organizarea internă a legiunilor a fost standardizată. Fiecare legiune a fost divizată în „cohorte”. Până atunci, cohortele fuseseră unități administrative temporare ori forțe tactice de manevră. După aceea, cohortele aveau în componența lor un număr de 6-10 unități permanente alcătuite la rândul lor din 5-8 subunități, fiecare formată dintr-o sută de luptători, condusă de un centurion asistat de un soldat care putea citi și scrie numit „optio”. Acestea au venit să formeze unitățile tactice de bază ale legiunilor. Și selectarea legionarilor a devenit standardizată, cu înălțime minimă acceptată. A fost introdus jurământul militar (*sacramentum*), rămas în vigoare până la căderea Imperiului Roman de Apus.

Standardizarea în cadrul M.Ap.N., între anii 1977 și 1998, a acoperit doar domeniul tehnic și a trecut prin etape de organizare desfășurate în paralel cu evoluțiile politice și militare ale statului și ale Departamentului pentru Armamente. În 1977, activitatea de standardizare se desfășura în cadrul Biroului Documentație Tehnică, Standardizare și Metrologie, iar în 1978 a început colaborarea cu Secția Standardizare Militară a Comisiei Permanente C.A.E.R. pentru industria de

Publicațiile Aliate (APs), cunoscute sub acronimul AAP-03.

Transformarea și lărgirea Alianței au crescut nevoile de interoperabilitate dintre națiunile care angajează forțe naționale în operațiuni multinaționale. Interoperabilitatea a devenit o cerere esențială a instruirii pentru dezvoltarea și îmbunătățirea standardelor NATO. Cu atât mai mult, statele membre au fost obligate să-și adapteze forțele și să-și limiteze resursele financiare pentru

Comandorul Cătălin Cristea, șeful Agenției Militare de Standardizare și maiorul ing. Mircea Voinea, reprezentantul AMS în MSHT și MSG

apărare din cadrul Tratatului de la Varșovia (OTV). Colaborarea a încetat în 1991, în urma desființării OTV, iar din 1996 a început colaborarea cu grupurile de standardizare NATO. Din 2001, Agenția Militară de Standardizare funcționează sub această titulatură.

Standard NATO

Dacă nu respecti regulile horei, n-ai ce căuta în joc, explică plastic șeful Agenției Militare de Standardizare necesitatea adopției standardelor Alianței Nord-Atlantice. Și regulile, standarde în acest caz, sunt aproape 1.300. Transformarea și extinderea Alianței, după sfârșitul Tratatului de la Varșovia, a generat multe schimbări în cadrul acesteia. În domeniul managementului și coordonării standardizării în NATO s-a creat, în anul 2000, Organizația de Standardizare NATO, condusă de șeful consiliului de conducere al Comitetului de Standardizare NATO și coordonată de o agenție centrală, Agenția de Standardizare NATO. Această agenție are misiunea de a crește interoperabilitatea, de a contribui la capacitatea de instruire a Forțelor Alianței prin antrenament și mod de operare întrunit, printr-o armonizare și coordonare a efortului Alianței privind procesul de standardizare. Standardul este primul instrument al interoperabilității, spune Cristea, și afirmația lui este, probabil, cel mai bine înțeleasă de militarii care și-au îndeplinit misiunea în teatrele de operații. Elaborarea standardelor NATO este orientată de principiile specificate în politica de standardizare NATO și realizată în concordanță cu procedurile enunțate în Publicațiile Administrative Aliate, Directive pentru elaborarea și realizarea standardelor NATO (STANAGs) și

înzestrarea apărării. Începând din anul 2004, România a adoptat peste 260 de standarde tehnice, spune Cristea, iar în total s-a precizat poziția României la 950 de standarde NATO din cele aproape 1300 existente la nivelul Alianței. La mai puțin de 1% din standardele analizate răspunsul național a fost unul de neacceptare.

Noua arhitectură a documentelor de standardizare propune două documente de standardizare acoperitoare: STANAG și STANREC. STANAG unește cerințele standardizării care includ cerințele interoperabilității, standardele acoperitoare NATO sau din afara Alianței, pe care națiunile trebuie să și le implementeze în unitățile naționale integrate în forța multinațională. STANREC este un nou tip de document similar cu cel civil „cod de practică”, care poate include standardele de cea mai bună practică în scopul de a ușura managementul activităților NATO.

Activități de reprezentare națională

Obiectivele standardizării militare sunt interoperabilitatea, indicarea aspectelor comune și compatibilitatea. După cum explică Cristea, dacă nu avem aspecte comune, șansele să fim compatibili sunt reduse, scăzând și nivelul interoperabilității. În acest sens, AMS răspunde, la nivelul M.Ap.N., de activitatea de standardizare în domeniul tehnico-material. Prin specialiști participă la ședințele de armonizare a punctelor de vedere referitoare la poziția pe care o va adopta România în grupurile de lucru ale NATO și verifică, din punct de

vedere metodologic, conformitatea documentelor de standardizare cu cele emise de NATO. Standardul este promulgat de NATO și trimis națiunilor membre; structura în portofoliul căreia se înscrie acest standard desemnează specialistul care devine conducătorul grupului de lucru. Acesta identifică structurile colaboratoare din M.Ap.N. și cu specialiștii lor formează respectivul grup de lucru. AMS este implicată ca structură colaboratoare la toate grupurile de lucru. Se încearcă trimiterea, din partea AMS, chiar a unui specialist în domeniul respectiv, lucru destul de dificil de făcut pentru că toată structura AMS este formată din doar câteva persoane. Aceasta

este și una din problemele șefului agenției, pentru că reducerea de personal, din ultima perioadă, face ca prezența la toate grupurile de lucru să fie dificil de atins, acest fapt, repercutându-se asupra activității grupurilor de lucru respective. Domeniile de activitate sunt acoperite cu specialiști din cadrul Departamentului pentru armamente.

AMS este implicată în activități de reprezentare națională, în cadrul unor entități de standardizare din cadrul Agenției Europene pentru Apărare, dar are și relații bilaterale cu organisme similare din state membre NATO. Am colaborat foarte bine cu britanicii, spune șeful AMS, care au fost și singurii ce ne-au întins o mână de ajutor când aveam nevoie și de la care am învățat cum se fac lucrurile. Acum, noi facem același lucru pentru Albania, care a venit anul trecut și ne-a cerut sprijin pentru activitatea de standardizare.

Pe plan național, AMS este membră în colegiul E, al autorităților, în cadrul Asociației de Standardizare din România (ASRO), organismul care coordonează activitatea națională de standardizare. Este important să fim acolo pentru că așa putem influența strategia și politica standardizării civile în funcție de interesele apărării, dar și pentru că astfel avem acces la prima mână la toate informațiile legate de politica de standardizare.

Pe plan european, AMS este participant activ în cadrul entităților europene de standardizare Echipa de Armonizare a Standardelor Tehnice - MSHT și a Grupului de Standardizare Tehnică - MSG din cadrul Agenției Europene de Apărare unde România este și membru fondator. Inginerul Florin Teodorescu-Hatmanu și maiorul ing. Mircea Voinea sunt reprezentanții naționali în MSHT și MSG, iar prin ei vocea noastră chiar este cunoscută în Europa, spune Cristea. Din păcate, lipsa fondurilor ne-a redus din participări și nu este bine, acest lucru ducând la întreruperea lanțului informativ și formativ care asigură conectarea M.Ap.N. la managementul integrat al standardizării europene, în domeniul apărării, afectând perceperea contribuției României la desfășurarea acestei activități.

Pentru specialiștii interesați de standardele tehnice, AMS a făcut un catalog cu toate STANAG-urile acceptate de România, care urmează să fie postat pe un site specializat de pe intranet.